

LATVIJAS REPUBLIKA
IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES MINISTRIJA
VALSTS SPECIĀLĀS IZGLĪTĪBAS CENTRS

Reģ. Nr. 90002322254, adrese: Blaumaņa iela 22, Rīga, Latvija, LV-1011
Tālrunis: +371 67212258, fakss: +371 67212258, e-pasts: vsic@vsic.gov.lv, mājaslapa: www.vsic.gov.lv

METODISKIE IETEIKUMI

Atbalsta komanda skolā

Metodiskie ieteikumi atbalsta komandu speciālistiem paredzēti, lai veiksmīgāk plānotu un organizētu pedagoģisko darbu ar bērniem, kuriem nepieciešama palīdzība.

Metodiskie ieteikumi sastāv no šādām daļām:

- 1.Ievads.
- 2.Atbalsta komandas sastāvs.
- 3.Atbalsta komandas darba mērķi un uzdevumi.
- 4.Atbalsta komandas iespējamās mērķgrupas.
- 5.Speciālistu kompetences atbalsta komandā.
- 6.Sadarbība ar vecākiem.
- 7.Veiksmīgas komandas darba nosacījumi.
- 8.Noslēguma jautājumi.

Lai veiksmīgāk realizētu izglītības mērķus un palīdzētu katram bērnam saņemt kvalitatīvu izglītību, izglītības iestādēs jau vairākus gadus darbojas atbalsta komandas. Atbalsta komanda ir profesionāļu grupa, kas savas kompetences ietvaros veic pedagoģiskās, psiholoģiskās

un sociālās palīdzības koordinēšanu un nodrošināšanu izglītojamiem, iesaistot viņu vecākus, pedagogus, skolas darbiniekus.

Atbalsta komandu izglītības iestādē izveido un tās sastāvu maina ar skolas direktora rīkojumu, komandas darbības mērķus, uzdevumus un darba organizāciju nosaka tās reglaments. Atbalsta komanda savā darbā ievēro Latvijas Republikas likumus un citus normatīvos dokumentus (Izglītības likums, Fizisko personu datu aizsardzības likums, Bērnu tiesību aizsardzības likums).

Komandas sastāvā varētu būt :

skolas administrācijas pārstāvis (direktora vietnieks, metodiķis, direktors)

psihologs

speciālais pedagogs

sociālais pedagogs

logopēds

medicīnas darbinieks

skolotājs (klases audzinātājs, mācību priekšmeta skolotājs)

vecāki

Ievērojot skolas darbības specifiku, atbalsta komandas sastāvā var būt arī citi speciālisti, piemēram, skolotāja palīgs, sociālais darbinieks.

Atbalsta komandas speciālisti ir atvērti sadarbībai un atsevišķu jautājumu risināšanā var uzaicināt mācību priekšmetu skolotājus, skolas darbiniekus, audzināšanas darba speciālistus, nevalstisko organizāciju pārstāvjus, jaunatnes lietu inspektoros, bāriņtiesas darbiniekus vai citus konsultantus.

Atbalsta komandu izglītības iestādē izveido un tās sastāvu maina ar skolas direktora rīkojumu, komandas darbības mērķus, uzdevumus un darba organizāciju nosaka tās reglaments. Atbalsta komanda savā darbā ievēro Latvijas Republikas likumus un citus normatīvos dokumentus (Izglītības likums, Fizisko personu datu aizsardzības likums, u.c.).

Atbalsta komandas darba mērķi :

- 1.Izveidot vispusīga, koordinēta pedagoģiska, psiholoģiska, sociāla atbalsta sistēmu skolēniem, viņu vecākiem, skolotājiem.
- 2.Sekmēt bērnu iekļaušanu izglītības procesā, palīdzēt veidot skolā iekļaujošu vidi.
- 3.Veicināt skolotāju tālākizglītību, skolas darbinieku un vecāku informētību iekļaujošās izglītības jautājumos.

Atbalsta komandas darba uzdevumi :

- 1.Koordinēt bērnu pedagoģiskās, psiholoģiskās un sociālās izpētes darbu skolā.
- 2.Izstrādāt, īstenot un izvērtēt skolēnu individuālos izglītības plānus.
- 3.Organizēt nepieciešamo palīdzību bērniem un viņu vecākiem, skolotājiem, skolas darbiniekiem.
- 4.Regulāri informēt vecākus par viņu bērnu mācību sasniegumiem, uzvedību.
- 5.Sadarboties ar skolas administrāciju skolas darbības un tālākizglītības plānošanā, iekļaujošas vides veidošanā.
- 6.Sadarboties ar valsts un pašvaldību institūcijām.
- 7.Apkopot informāciju, veidot statistikas datu bāzi, analizēt komandas darba pieredzi.

Atbalsta komandas darbības iespējamās mērķgrupas varētu būt :

- 1.Bērni ar speciālām vajadzībām.
- 2.Bērni, kuriem pedagogs konstatējis atbalsta pasākumu nepieciešamību.
- 3.Otrgadnieki un trešgadnieki.
- 4.Bērni, kuri neattaisnoti kavē skolu.
- 5.Jaunatnākušie bērni, kuriem ir adaptācijas grūtības jaunajā skolā/klasē.
- 6.Bērni bāreņi/bez vecāku gādības palikušie bērni.
- 7.Bērni un/vai vecāki, kuri paši lūguši palīdzību kādam no atbalsta komandas speciālistiem.
- 8.Bērni, kuri ir policijas, Bāriņtiesas, Sociālā dienesta uzskaitē. Skolēni, kuri varētu būt atkarību izraisošu vielu lietotāji.
- 9.Bērni, kuri cietuši no vardarbības.

Atbalsta komandas darbības mērķgrupas skolās varētu būt atšķirīgas. Šīs grupas ir savstarpēji saistītas, jo viens bērns var būt piederīgs vairākām grupām. Pirmo piecu grupu bērniem kvalitatīva izglītošanas procesa nodrošināšanai varētu būt nepieciešami individuālie izglītības plāni. Lai veiksmīgāk organizētu darbu ar skolēniem, kuri neattaisnoti kavē skolu, kuri cietuši no vardarbības, kuriem ir konstatētas problēmas ģimenē lūdzam izmantot Valsts bērnu tiesību inspekcijas metodiskos ieteikumus „Izglītības iestādes, sociālā dienesta, bāriņtiesas un citu iestāžu kompetence starpinstitucionālajā sadarbībā, veicot preventīvo darbu un risinot vardarbības gadījumus pret bērnu” (ar ieteikumiem var iepazīties Valsts bērnu tiesību inspekcijas mājas lapā www.bti.gov.lv).

Speciālistu kompetences atbalsta komandā

Administrācijas pārstāvis :

- Koordinē komandas darbu.
- Apkopo un izvērtē informāciju par skolēniem, kuriem nepieciešama palīdzība (nepietiekami mācību sasniegumi, neattaisnoti stundu kavējumi, uzvedības problēmas, cita informācija no skolotājiem).

Psihologs :

- Veic nepieciešamo diagnostiku.
- Sniedz informāciju par veiktās diagnostikas rezultātiem skolotājiem un speciālistiem (ievērojot ētikas normas un konfidencialitāti).
- Palīdz bērnam izprast viņa mācīšanās grūtību cēloņus un rast risinājumus situācijas uzlabošanai.
- Konsultē skolotājus un vecākus par efektīvākajām metodēm mācību un uzvedības problēmu risināšanā, veicina skolotāju un vecāku savstarpējo sadarbību atbalsta sniegšanā bērnam.
- Veic individuālu darbu ar bērnu, skolotāju vai vecākiem.
- Konsultējoties ar kolēģiem, sniedz atzinumus par mācīšanās traucējumiem un atbalsta pasākumu nepieciešamību mācību procesā, kā arī valsts pārbaudījumos bērniem ar speciālām vajadzībām.

Speciālais pedagogs :

- Izvērtē skolēnu speciālās vajadzības un mācīšanās grūtības, iesaka palīdzības veidus.
- Veic korekcijas darbu individuāli un grupās, palīdz veiksmīgāk iekļauties mācību procesā.

- Konsultē skolotājus un vecākus par specifiskiem mācīšanas traucējumiem un iespējamām palīdzības veidiem.

Logopēds :

- Veic bērnu valodas traucējumu diagnostiku un korekciju.
- Konsultē skolotājus un vecākus par korekcijas darba norisi.
- Sniedz atzinumus par valodas attīstības, lasīšanas un rakstīšanas traucējumiem un atbalsta pasākumu nepieciešamību mācību procesā, kā arī valsts pārbaudījumos bērniem ar speciālām vajadzībām.

Sociālais pedagogs :

- Iepazīstas ar ģimeņu sociālajiem apstākļiem, vēro tos. Prognozē iespējamās grūtības mācībās un saskarsmē nelabvēlīgu sociālu apstākļu gadījumā, veido atbalsta sistēmu situācijas uzlabošanai.
- Sadarbojas ar valsts un nevalstiskajām institūcijām bērnu sociālo vajadzību nodrošināšanā.
- Konsultē skolotājus, bērnus un viņu vecākus bērnu tiesību aizsardzības jautājumos.
- Sniedz palīdzību skolēniem, kuri ilgstoši nav apmeklējuši skolu.

Skolotājs (klases audzinātājs, mācību priekšmeta skolotājs) :

- Informē (mutiski un rakstiski) atbalsta komandas speciālistus par radušos problēmu vai jautājumu, kurā viņam nepieciešama palīdzība.
- Analizē situāciju kopā ar atbalsta komandas speciālistiem, piedāvā savus problēmas risināšanas veidus, aktīvi iesaistās lēmumu pieņemšanā, rekomendāciju izstrādāšanā.
- Vienojas par turpmāko sadarbību, izstrādāto rekomendāciju izpildi noteiktajā termiņā.

Medicīnas darbinieks :

- Informē atbalsta komandas speciālistus par bērnu veselības stāvokli (ievērojot ētikas normas un konfidencialitāti). Prognozē iespējamo veselības traucējumu ietekmi uz izglītības procesu, izstrādā rekomendācijas skolotājiem un konsultē vecākus.
- Sniedz ārstniecisko un profilaktisko palīdzību, popularizē veselīgu dzīvesveidu.

Visi atbalsta komandas dalībnieki :

- Sadarbojas, sniedz viens otram nepieciešamo informāciju un rekomendācijas bērnu izglītības procesa organizēšanā. Nepieciešamības gadījumos iesaka ārsta konsultācijas vai papildus koriģējošas nodarbības (piemēram, baseina apmeklējumu, koriģējošo vingrošanu, u.c.). Sniedz informāciju vecākiem un skolotājiem par atbalsta komandas izstrādātajām rekomendācijām.

- Sadarbojas ar pedagoģiski medicīnisko komisiju, ģimenes ārstiem, Bērnu tiesību aizsardzības institūcijām, policiju un citām organizācijām.
- Piedalās individuālo izglītības plānu sastādīšanā un rezultātu izvērtēšanā bērniem ar speciālām vajadzībām.
- Izpilda skolas administrācijas un augstākstāvošu institūciju rīkojumus, kārto dokumentāciju vai sniedz ziņas institūcijām, ja tas nepieciešams bērna izglītībai.

Sadarbība ar vecākiem :

- Uzklaušīt vecākus, korekti atbildēt uz viņus interesējošiem jautājumiem. Noskaidrot vecāku vēlmes un intereses bērna izglītošanas jautājumā.
- Pārrunāt ar vecākiem bērna attīstību, mācību sasniegumus un/vai uzvedības problēmas. Iesaistīt vecākus lēmumu pieņemšanas procesā.
- Ieteikt iespējamās problēmas risināšanas veidus, papildus nodarbības skolā, speciālistu (piemēram, ārsta, masiera, u.c.) konsultāciju.
- Vienoties, kā vecāki atbalstīs bērna mācību procesā, kādi būs vecāku pienākumi un atbildība, kā arī kāds būs turpmākais saziņas veids.

Veiksmīgas komandas darba nosacījumi (pēc *Vermont Department of Education*)

- Atbalsta komandai ir spēcīga vadība un administrācijas atbalsts.
- Atbalsta komandas speciālisti savlaicīgi identificē problēmas un risina tās sadarbojoties.
- Atbalsta komanda konsekventi ievēro sava darba mērķus, uzdevumus un reglamentu.
- Iespēju robežās komanda nodrošina mērķgrupu pozitīvu attīstības dinamiku.
- Komanda regulāri izvērtē sava darba efektivitāti un atzīmē veiksmes.
- Komandas dalībniekiem ir iespējas izglītoties, viņu darbs tiek stimulēts un novērtēts.

Uzsākot darbu, atbalsta komanda izvēl savu vadītāju un sekretāru. Atbalsta komandai būtu ieteicams plānot kārtējās sēdes ne retāk kā reizi mēnesī. Atbalsta komandas ārkārtas sēdes var notikt pēc vajadzības, tiklīdz ir šāda nepieciešamība. Sēdes vada atbalsta komandas vadītājs, bet sekretārs tās protokolē.

Atbalsta komandas sēdēs izskata skolēnu individuālajos izglītības plānos paredzētos jautājumus. Ikviens bērns, kurš vēlas saņemt palīdzību, var to lūgt atbalsta komandas speciālistiem. Ja pedagogs kādā jautājumā nav kompetents bērnam palīdzēt, viņam būtu jāiesaka cits speciālists.

Uz kārtējo atbalsta komandas sēdi skolotāji piesaka bērnu ar rakstisku iesniegumu.

Iesniegumā **skolotājs**:

- norāda ziņas par bērnu (vārds, uzvārds, klase, vecums),
- apraksta situāciju, kuras risināšanā lūdz palīdzību (nepietiekams vērtējums vairākos mācību priekšmetos, sistemātiski neattaisnoti kavējumi, izmaiņas uzvedībā, konflikti klasē vai ģimenē, veselības traucējumi ietekmē mācīšanos, u.c.),
- informē par savu veikto darbu situācijas uzlabošanā (cik un kādas sarunas bijušas ar vecākiem, kāda bija klases audzinātāja un mācību priekšmetu skolotāju sadarbība konkrētā bērna problēmu risināšanā, konsultāciju apmeklējumu uzskaitē, vai kādam jau ir lūgta palīdzība, u.c.),
- īsi formulē, kādu palīdzību vēlas saņemt no atbalsta komandas speciālistiem.

Ja atbalsta komandas vadītājs saņem skolotāja iesniegumu, viņš uzaicina komandas speciālistus apkopot informāciju par bērnu un pārrunāt iespējamās palīdzības veidus. Uz kārtējo sēdi komandas vadītājs uzaicina skolotāju, bērnu un viņa vecākus. Šādā sēdē tiek uzklautas visas iesaistītās puses un atbalsta komandas speciālisti piedāvā vēlāmākos palīdzības veidus.

Atbalsta komandas dokumentācija glabājas noteiktā telpā slēgtā skapī. Par atbalsta komandas dokumentāciju un tās uzglabāšanu atbild komandas vadītājs. Atbalsta komanda apkopo informāciju un atskaitās izglītības iestādes administrācijai tās iekšējos normatīvajos dokumentos paredzētajā kārtībā.

Valsts speciālās izglītības centra direktors

G.Vasiļevskis

Falka
67439617